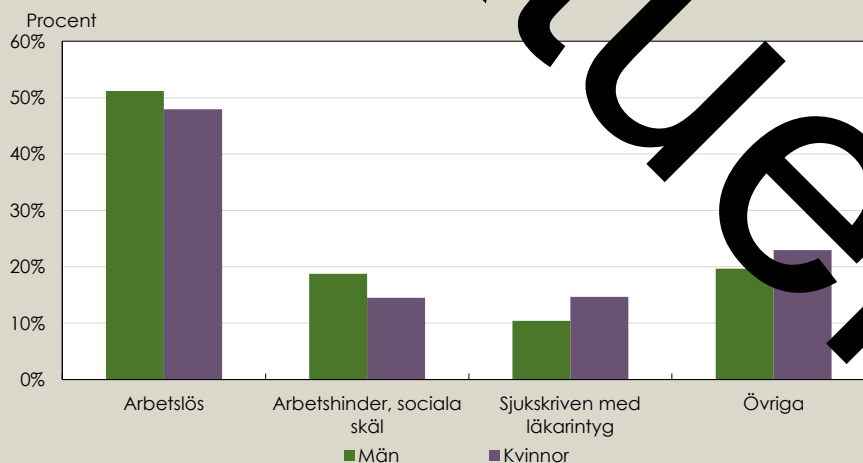

Försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd år 2021

År 2021 utbetalades 11,6 miljarder kronor som ekonomiskt bistånd, varav 95 procent var i form av försörjningsstöd. Under året fick drygt 207 000 vuxna personer ekonomiskt bistånd (exklusive livsföring i övrigt) fördelade på ett antal olika försörjningshinder. Det innebär en minskning med cirka nio procent jämfört med år 2020. Det vanligaste försörjningshindret var arbetslöshet, vilket stod för cirka hälften av utbetalningarna.

Arbetslöshet är sedan år 2010, då data började samlas in, den främsta orsaken till att de som fått ekonomiskt bistånd saknar en egen försörjning. År 2021 var nära hälften av försörjningshindren arbetslöshetsrelaterade. I statistiken om försörjningshinder delas de arbetslöshetsrelaterade försörjningshindren upp i två huvudkategorier, arbetslös och arbetslös med etableringsersättning. Kategorin arbetslös delas i sin tur upp i tre undergrupper: arbetslöshet utan ersättning, otillräcklig ersättning och väntande på ersättning. Av de personer som fick ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet var arbetslöshet utan ersättning det vanligaste försörjningshindret, både för män och kvinnor.

Figur 1. Det mest förekommande försörjningshindret redovisat för män och kvinnor, år 2021

Källa: registret över Ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen

Försörjningshinder på grund av sociala skäl var näst vanligast och stod för 17 procent av samtliga försörjningshinder. Försörjningshinder av sociala skäl innebär att en person inte omedelbart står till arbetsmarknadens förfogande på grund av att socialtjänsten bedömer att personen har nedsatt arbetsförmåga eller att dennes arbetsförmåga inte är klarlagd. Det kan röra sig om behov av ytterligare utredning av arbetsförmåga, arbetsträning, social eller medicinsk rehabilitering innan ett arbete kan bli aktuellt. Det kan också avse förhinder att arbeta på grund

av familjeskäl eller en ungdom 18–20 år där socialtjänsten övertagit föräldrarnas försörjningsansvar för att denne ska få möjlighet att avsluta sina gymnasiestudier [1].

Det tredje vanligast förekommande försörjningshindret var sjukskrivning med läkarintyg. Denna kategori omfattade nära 13 procent av biståndsmottagarna.

De olika försörjningshindrens relativa andel visar på vissa könsskillnader i så måtto att arbetslöshet och sociala skäl var något vanligare bland män, medan sjukskrivning med läkarintyg var vanligare bland kvinnor (se figur 1).

Olika försörjningshinder för kvinnor och män

Könsskillnader i olika typer av försörjningshinder framgår i tabell 1, där fördelningen mellan könen visas för olika försörjningshinder. Fördelningen var relativt jämn avseende ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet, 54 procent bland män jämfört med 46 procent bland kvinnor. Motsvarande fördelning när det gäller försörjningshinder ”Arbetslöshet, sociala skäl” uppgick till 58 procent bland män respektive 42 procent bland kvinnor. Fördelningen avseende sjukskrivning med läkarintyg uppgick till 44 procent bland män och 57 procent bland kvinnor (se tabell 1).

Tabell 1. Biståndsmottagare fördelat på försörjningshinder och kön, 2021

Försörjningshinder	Män	Kvinnor	Total
Arbetslös	102 143	107 608	209 751
Arbetslöshet, sociala skäl	30 246	14 399	44 645
Sjukskriven med läkarintyg	11 221	14 589	25 815
Arbetslös med etableringsersättning	3 894	3 208	7 102
Utan försörjningshinder	3 608	3 091	6 699
Sjuk- eller aktivitetsersättning	2 904	3 217	6 121
Arbetar deltid, ofrivilligt	2 391	3 381	5 772
Föräldraledig	323	4 352	4 675
Pension el. äldre försörjningsstöd	3 309	1 409	4 718
Arbetar heltid	2 747	1 962	4 709
Ensamkommande ungdom (18–20 år, gymnasiestudent)	1 277	208	1 485
Uppgift saknas	719	820	1 539
Samtliga biståndsmottagare	107 788	99 386	207 174

Källa: Registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen

Ofrivilligt deltidsarbete är ett försörjningshinder som är något vanligare bland kvinnor än bland män, där 58 procent var kvinnor och 42 procent män. Förhållandet är det motsatta bland de personer som uppger heltidsarbete som försörjningshinder, där 58 procent var män och 42 procent var kvinnor. Den största skillnaden märktes dock när det gäller föräldraledighet som försörjningshinder

(otillräcklig, väntar föräldrapenning eller saknar barnomsorg): av totalt 4675 personer utgjordes 93 procent av kvinnor och resterande sju procent av män.

Andra trygghetssystem påverkar

År 2021 var 62 procent av alla biståndsmottagare utrikes födda samtidigt som andelen utrikes födda motsvarar 20 procent av landets totala befolkning. Det beror till stor del på att dessa, i större utsträckning än inrikes födda, inte kvalificerat sig för ersättning från andra trygghetssystem som till exempel a-kassa, sjukförsäkring eller väntar på etableringsersättning. Både bland inrikes och utrikes födda biståndsmottagare var det vanligast att vara arbetslös utan ersättning. Bland inrikes födda var det vanligare med försörjningshinder på grund av sociala faktorer, vilket motsvarade 26 procent av alla inrikes födda, jämfört med elva procent för utrikes födda.

Försörjningsstöd vanligast

År 2021 utbetalades 11 miljoner kronor ut som ekonomiskt bistånd varav 95 procent i form av försörjningsstöd. Resterande fem procent motsvarade "ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt". De två enskilt största kategorierna motsvarade hälso- och sjukvård och tandvård som motsvarade drygt en femtedel vardera av det stöd som gavs inom livsföring i övrigt.

Arbete vanligaste avslutsorsak

Uppgifter om avslutsorsaker har samlats in av Socialstyrelsen sedan år 2017. Avslutsorsak är detsamma som skälet till att det ekonomiska biståndet har upphört. Uppgifterna har hittills bedömts ha vissa kvalitetsbrister, främst i form av svarsbortfall. När vi till detta lägger förhållandet att inkomna svar endast utgör de svar som erhållits fördelas på svarsalternativen "Ej avhört" samt "annan orsak" påverkas möjligheterna att dra några tydliga slutsatser utifrån statistiken.

Med ovanstående i minnet kan vi konstatera att arbete är den vanligaste skälet till att bistånd inrapporterats som avslutat. Det sammanhänger i hög mån med att arbetslöshet utgör en så pass stor andel av de redovisade försörjningshindren. Efter arbetslöshet följer orsakerna; annan ersättning/bidrag, flyttat och studier, i nämnd ordning (se tabell 8 i tabellbilagan).

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

Sedan år 2017 har statistiken även utökats med uppgifter om kommunala arbetsmarknadsinsatser som samlas in både månads- och årsvis. På nationell, regional och kommunnivå är bortfallet dock för högt för att kunna skapa en representativ bild av kommunala arbetsmarknadsinsatser för den officiella statistiken. Den mest förekommande kommunala arbetsmarknadsinsatsen år 2021 var arbetsförberedande insats som stod för cirka en tredjedel av alla insatser. Den näst vanligaste kommunala arbetsmarknadsinsatsen var jobbsökaraktivitet som stod för cirka en fjärdedel (se tabell 9 i tabellbilagan).

Ekonomiskt bistånd, försörjningshinder, avslutsorsaker och kommunala arbetsmarknadsinsatser.

Ekonomiskt bistånd består av två delar; försörjningsstöd och stöd till *livsföringen* i övrigt. Försörjningsstöd ska täcka den löpande försörjningen och i livsföringen i övrigt ingår andra nödvändiga utgifter vid sidan av försörjningen.

Försörjningshinder anger den direkta orsaken till att någon vuxen i hushållet är förhindrad att försörja sig själv och sin familj.

Avslutsorsaker anger den direkta orsaken till att ett hushåll inte längre anses vara i behov av ekonomiskt bistånd.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser anger den eller de stödinsatser i form av praktik eller kompetenshöjande verksamhet som sökande samt medsökande deltagit i under den månad som biståndet avser.

För mer information om ekonomiskt bistånd se <http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktband>

Källor

1. Socialstyrelsen 2017. *Instruktion för registrering av ekonomiskt bistånd För handläggare av och ansvariga för ekonomiskt bistånd* <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2017-1-26.pdf>

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information här (välj visa bilagor):

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistikalla-statistiken/ekonomiskt-bistand/>

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:

https://sdb.socialstyrelsen.se/if_ekb/val.aspx

Kontakt:

Shiva Ayoubi

Telefon: 075-247 30 00

E-post: sostat@socialstyrelsen.se

Kursat Tuncer

Telefon: 075-247 30 00

E-post: sostat@socialstyrelsen.se

Samira Aqil (sakfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: samira.aqil@socialstyrelsen.se